

STEFAN LUBICZ-SULIMIRSKI

(1900—1953)

Dnia 27 maja 1953 zmarł po krótkiej chorobie mgr inż. Stefan Lubicz-Sulimirski, członek Polskiego Towarzystwa Geologicznego od 1948 roku, organizator Zakładu Geologiczno-Badawczego, noszącego obecnie nazwę Zakładu Geoanalitiky Instytutu Naftowego w Krakowie.

Urodzony 17 lutego 1900 roku w Krościenku, po ukończeniu gimnazjum A. Mickiewicza we Lwowie i złożeniu egzaminu dojrzałości studiuje na Oddziale Naftowym Wydziału Mechanicznego Politechniki Lwowskiej w latach 1921—1926/27.

Już w czasie swych studiów politechnicznych daje się poznać jako rzutki organizator życia technicznego. Będąc przewodniczącym Koła Górniczo-Naftowego Studentów Politechniki zainicjował wydawanie „Przeglądu Naftowego“ na łamach czasopisma „Życie Techniczne“, pracując następnie w komitecie redakcyjnym tego pisma i publikując tam szereg referatów.

W okresie tym inicjuje wspólnie z kolegami założenie Związku Absolwentów Oddziału Naftowego, zostając następnie jego sekretarzem. W powstałym w roku 1927 Stowarzyszeniu Inżynierów Przemysłu Naftowego bierze czynny udział jako członek zarządu. Na zorganizowanym przez Stowarzyszenie I. Zjeździe Naftowym wygłasza referat pt.: „Projekt organizacji Polskiego Instytutu Naftowego“.

W roku 1926 obejmuje sekretariat, a następnie, w 1928 roku, kierownictwo redakcji czasopisma „Przemysł Naftowy“.

W roku 1928 zostaje sekretarzem Polskiego Komitetu Wiertniczego.

W roku 1930 organizuje „Instytut Gazu Ziarnego“ pełniąc w nim od samego początku obowiązki kierownika. W okresie tym Polski Komitet Energetyczny powołuje go w poczet swych członków.

Gdy przy Stowarzyszeniu Inżynierów Przemysłu Naftowego powstaje „Biuro Techniczno-Badawcze“, inż. Sulimirski zostaje w nim członkiem zarządu. Zorganizowany przez dra K. Tołwińskiego „Karpacki Instytut Geologiczno-Naftowy“ powołuje go na członka Rady Instytutu.

O postępowej myśli i szeroko zakrojonej działalności organizacyjnej inż. Sulimirskiego świadczyć może jego wniosek zgłoszony i uchwalony na XII Zjeździe Gazowników i Wodociągowców Polskich w Drohobyczu: „Jednym z donioślejszych zagadnień, wymagających racjonalnego rozwiązania jest sprawa gazyfikacji Polski. Ze względu na to, że zagadnienie to wymaga szczegółowych studiów i współpracy inżynierów pracujących tak w gazownictwie węglowym, jak i ziemnym, zjazd wyraża przekonanie, że w dalszych pracach dotyczących tego zagadnienia winien być nawiązany ścisły kontakt zainteresowanych kół technicznych“. („Przemysł Naftowy“ 1932, str. 251).

W roku 1939 zostaje odznaczony złotym Krzyżem Zasługi za organizację prac naukowo-badawczych.

W okresie II wojny światowej przedostaje się przez Rumunię do Francji, gdzie zgłasza się do służby w Wojsku Polskim. Po upadku Francji zostaje ewakuowany do Anglii, gdzie przydzielono go do Wojskowego Instytutu Technicznego Wojsk Polskich jako kierownika Sekcji Paliwowej, gdzie pracuje do r. 1946.

W okresie tym odbywa staż naukowy na Uniwersytecie w Birmingham, gdzie opracowuje materiały dotyczące nowoczesnych metod poszukiwawczych, stosowania gazu ziemnego jako paliwa silnikowego oraz budowy rurociągów. Zostaje członkiem „The Institute of Petroleum“ w Londynie oraz przewodniczącym Sekcji Naftowej Stowarzyszenia Techników Polskich w W. Brytanii.

W roku 1946 nawiązuje kontakt z Akademią Górniczą w Krakowie i Instytutem Naftowym w Polsce doprowadzając do wymiany wydawnictw między Instytutem Naftowym a The Institute of Petroleum oraz do publikacji w Polsce niektórych prac referatowych opracowanych w W. Brytanii.

W okresie tym zostaje wykładowcą (Lecturer) polskiej Politechniki w Londynie (Polish University College), wykładając Wiertnictwo Naftowe oraz Urządzenia Wiertnicze na wydziałach górniczym i mechanicznym.

Zaangażowany przez Centralny Zarząd Przemysłu Naftowego, powraca w styczniu 1948 roku do Polski, gdzie rozpoczyna pracę w Instytucie Naftowym w Krakowie mając za zadanie zorganizowanie Zakładu Geologiczno-Badawczego, obecnego Zakładu Geoanalityki.

Jego zdolnościom organizacyjnym i zapałowi do pracy — Zakład Geoanalityki zawdzięcza zarówno szybkie zorganizowanie jak i to, że pomimo bardzo trudnych warunków stał się wkrótce jedną z najnowocześniejszych wyposażonych placówek naukowo-badawczych. Prace tego Zakładu w pierwszym etapie rozwoju opierały się niemal wyłącznie na materiałach zebranych przez inż. Sulimirskiego i jego współpracowników (Koneckiego, Wyrobka, Wyszynskiego) w czasie pobytu w W. Brytanii i przez niego przywiezionych do Polski. Głównym kierunkiem pracy Zakładu Geoanalityki stają się nowoczesne metody geochemiczne i geofizyczne w zastosowaniu do prac geologiczno-poszukiwawczych.

Ulubionym przez inż. Sulimirskiego przedmiotem było tzw. profilowanie promieniotwórcze odwiertów. Dzięki jego wrodzonym talentom organizacyjnym, zagadnienie to, pomimo braku podówczas jakichkolwiek szczegółowych opisów technicznych w dostępnej literaturze obcej, zostaje zadziwiająco szybko rozwiązane. Przy współpracy prof. dra M. Mięsiwicza i innych, już w roku 1949, a więc w rok od chwili utworzenia Zakładu inż. Sulimirski przeprowadza pierwsze doświadczalne profilowania promieniotwórcze odwiertów naftowych (do głębokości około 800 m). Sukces ten jest miarą jego zdolności ożywionych nadto bezgranicznym umiłowaniem pracy naukowo-badawczej.

W tym też czasie, od roku akademickiego 1948/49 inż. Sulimirski zostaje wykładowcą AGH, gdzie niemal do ostatniej chwili swego życia prowadzi wykłady i ćwiczenia w zakresie „Metod poszukiwania złóż węglowodorów“. Z początkiem roku 1952 przeniesiono go do nowej placówki naukowo-badawczej, Centralnego Laboratorium Gazownictwa. W oddziale krakowskim tej instytucji organizuje od nowa Sekcję Rozprowadzania i Użytkowania Gazu.

Delegowany służbowo do Warszawy, mimo złego stanu zdrowia, bierze udział w konferencji. Wskutek przemęczenia, w drodze powrotnej zapada na ciężkie zapalenie płuc, a przewieziony bezpośrednio z pociągu do szpitala, po kilku dniach dokonywa tam pracowitego żywota. W pamięci swych współpracowników Stefan Sulimirski pozostanie zawsze jako zdolny organizator i przełożony umiejący wzbudzić zapał do twórczej pracy naukowej.

Wśród geologów jako wybitny przedstawiciel techniki przemysłu naftowego znalazł Stefan Sulimirski żywy oddźwięk dzięki swym niezmiernie bystrym i daleko naprzód wybiegającym ideom wprzęgnięcia całokształtu metod geofizycznych i geochemicznych do zagadnień poszukiwań surowców mineralnych, zwłaszcza bitumicznych.

J. J. Głogoczowski

Zestawienie ważniejszych publikacji St. Lubicz-Sulimirskiego

1. *Na właściwej drodze*, „Przemysł Naftowy“, 1929, str. 582.
2. *Organizacja pomiarów gazu ziemnego w przedsiębiorstwie przemysłowym*, „Przemysł Naftowy“, 1932, str. 403/434.
3. *Potrzeba organizacji przemysłu gazu ziemnego w Polsce*, „Przemysł Naftowy“, 1932, str. 55.
4. *Aktualne zagadnienia gazownictwa a przemysł gazu ziemnego*, „Przemysł Naftowy“, 1933, str. 413.
5. *Naukowa organizacja w przemyśle naftowym*, „Przemysł Naftowy“, 1932, str. 349.
6. *Geologia i wiedza przyrodnicza podstawą poszukiwań naftowych*, „Nafta“, 1948, IV, str. 201.
7. *Badania promieniotwórczości skał w odwiercie naftowym*, „Nafta“, 1949, V, str. 334.
8. *Badania geoanalityczne w przemyśle naftowym*, Prace G. I. N., 1950, str. 1.
9. *Interpretacja wyników pierwszego profilowania elektronicznego w odwiercie naftowym*, Prace G. I. N., 1950, 1.
10. *Interpretacja profilowania elektronicznego odwiertu aparatem z integratorem i urządzeniem rejestrującym*, Prace G. I. N. 1951, str. 4.
11. *Doświadczalny pomiar geochemiczny powierzchniowy z zastosowaniem oznacznika bitumicznego i gazowego*, Prace G. I. N., 1951.